

Sygn. akt IX Ka 1137/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach, IX Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Aleksandra Babilon- Domagała (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Iwona Stefańska

przy udziale oskarżyciela publicznego -----

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2015 r.

sprawy M. C. (1)

obwinionego o wykroczenie z art. 10 ust. 2 w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

na skutek apelacji wniesionej przez obwinionego

od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 16 kwietnia 2015r. sygn. akt XI W 3615/14

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II. zasądza od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 50 (pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania odwoławczego.

SSO Aleksandra Babilon – Domagała

IX Ka 1137/15

UZASADNIENIE

W. C. został obwiniony o to, że:

w dniu 3 lutego 2014r. w K. przy ul. (...) ok. godz. 9:15 będąc współwłaścicielem nieruchomości pod w/w adresem nie dopełnił ciężącego na nim obowiązku usunięcia śniegu, lodu z chodnika położonego bezpośrednio przy granicy nieruchomości ul. (...) w K.,

tj. o wykroczenie z art. 10 ust 2 w zw. z art. 5 ust 1 pkt 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

M. C. (1) został obwiniony o to, że:

w dniu 3 lutego 2014r. w K. przy ul. (...) ok. godz. 9:15 będąc współwłaścicielem nieruchomości pod w/w adresem nie dopełnił ciężącego na nim obowiązku usunięcia śniegu, lodu z chodnika położonego bezpośrednio przy granicy nieruchomości ul. (...) w K.,

tj. o wykroczenie z art. 10 ust 2 w zw. z art. 5 ust 1 pkt 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2015 roku Sąd Rejonowy w Kielcach

w sprawie o sygn. akt XI W 3615/14 orzekł, co następuje:

1. obwinionego **W. C.** uniewinnił od popełnienia zarzucanego mu czynu oraz stwierdził, że koszty postępowania ponosi Skarb Państwa;
2. obwinionego **M. C. (1)** uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu wykroczenia i wymierzył mu karę nagany oraz zasądził od obwinionego M. C. (1) na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Od powyższego orzeczenia apelację wniósł obwiniony M. C. (1), zaskarżając go w części na korzyść obwinionego.

Wyrokowi temu, na podstawie art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. oraz art. 109 k.p.w. zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wydanego orzeczenia tj. art. 5 k.p.k., art. 6 k.p.k. art. 81 k.p.w. w zw. z art. 376 § 1 i 2 k.p.k. poprzez przeprowadzenie rozprawy w dniu 16 kwietnia 2015 roku pod nieobecność obwinionego M. C. (1) nie zawiadomionego prawidłowo o terminie rozprawy, w konsekwencji czego uniemożliwiono w/w udział w przesłuchaniu świadka i zadawaniu pytań na okoliczność postawionego oskarżenia jak i złożenia wniosków dowodowych celem ustalenia osób obowiązanych do utrzymania czystości i porządku na nieruchomości w konsekwencji czym naruszono prawo do obrony obwinionego;
2. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wydanego orzeczenia tj. art. 39 § 1 k.p.w. w zw. z art. 70 § 5 k.p.w. i art. 366 § 1 k.p.k. poprzez nieprzeprowadzenia dowodu z księgi wieczystej nieruchomości na okoliczność ustalenia kręgu współwłaścicieli nieruchomości i osób odpowiedzialnych za zachowanie porządku i czystości na nieruchomości oraz dowodu z przesłuchania świadków współwłaścicieli nieruchomości oraz najemców lokali na okoliczność osób odpowiedzialnych za odśnieżanie przed lokalami gdzie prowadzona jest działalność gospodarcza mimo, że dowody te niezbędne były do wyjaśnienia sprawstwa obwinionego;
3. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wydanego orzeczenia przez tj. art. 4 k.p.k., 410 k.p.k. tj. dokonanie nieobiektywnej oceny ujawnionego w toku postępowania materiału dowodowego w wyniku nie przesłuchania w charakterze świadków właścicieli nieruchomości oraz najemców lokali na okoliczność osób odpowiedzialnych za odśnieżanie;
4. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść wydanego orzeczenia przez wskazanie, iż właścicielami budynku przy ul. (...) jest rodzina C. zaś budynku przy ul. (...) małżonkowie H. i J. B. zaś każda ze stron odpowiada za swoje nieruchomości, podczas gdy jak wynika z treści księgi wieczystej nieruchomości przy ul. (...) i (...) stanowi jeden budynek zawierający części wspólne i stanowi współwłasność łączną współwłaścicieli i nie jest wydzielona prawnie.

M. C. (1) wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie obwinionego alternatywnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowego w Kielcach.

Na podstawie art. 106a k.p.w wniósł o dopuszczenie dowodu z odpisu księgi wieczystej nieruchomości na okoliczność ustalenia kręgu współwłaścicieli nieruchomości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obwinionego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Niezasadny był zarzut obrazę przepisów postępowania mający mieć wpływ na treść wydanego orzeczenia tj. art. 5 k.p.k., art. 6 k.p.k. art. 81 k.p.w. w zw. z art. 376 § 1 i 2 k.p.k. poprzez przeprowadzenie rozprawy w dniu 16 kwietnia 2015 roku pod nieobecność obwinionego M. C. (1), niezawiadomionego prawidłowo o terminie rozprawy. Zgodnie bowiem z art. 132 § 1 k.p.k. w zw. z art. 38 § 1 k.p.w. w razie chwilowej nieobecności adresata w jego miejscu zamieszkania, pismo doręcza się dorosłemu domownikowi. Doręczenie takie jest tak samo skuteczne, jak doręczenie

pisma osobiście adresatowi. Datą doręczenia pisma jest data oddania go dorosłemu domownikowi, administracji domu, dozorca domu lub sołtysowi (P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, Kodeks..., 2007, t. I, s. 661). Dopuszczając, w warunkach określonych w art. 132 § 2, możliwość doręczenia zastępczego pisma procesowego, ustawodawca z przyczyn praktycznych przyjął domniemanie faktyczne, że osoba, której doręczono pismo kierowane do danego adresata, przekaze mu je niezwłocznie. Domniemanie to jednak może oczywiście zostać stosownymi dowodami obalone, np. w postępowaniu toczącym się z wniosku strony o przywrócenie terminu zawitego, w trybie art. 126. Do przyczyn niezależnych od strony, o których mowa w art. 126, niewątpliwie zaliczyć trzeba także takie zawinione działanie lub zaniechanie osoby określonej w art. 132 § 2, w następstwie którego nie przekazuje ona doręczonego jej pisma procesowego adresatowi, mimo że do tego się zobowiązała. Wbrew twierdzeniom skarżącego, obwiniony został prawidłowo zawiadomiony o terminie odroczonej rozprawy albowiem zawiadomienie

o terminie rozprawy, wyznaczonej na dzień 16 kwietnia 2015 roku, odebrał za niego jego ojciec W. C., będący dorosłym domownikiem -zamieszkują oni wspólnie w K. pod adresem ul. (...)-

a okoliczność wspólnego zamieszkiwania nie budzi wątpliwości. Zauważyć należy, iż głosłowne są twierdzenia skarżącego, iż W. C. nie przekazał mu zawiadomienia o terminie rozprawy. Skarżący nie wskazuje bowiem na żadne okoliczności, które mogłyby uzasadniać takie zaniechanie (...), brak jest tym samym podstaw do uznania, iż domniemanie z art. 132 §2 k.p.k. zostało obalone, a w konsekwencji, że doszło do naruszenia prawa do obrony obwinionego.

Tego, że M. C. (1) został prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy pisemnie, nie zmienia także pomyłka w protokole rozprawy z dnia 16 kwietnia 2015 roku. W protokole tym napisane jest, iż M. C. (1)

o terminie rozprawy zawiadomiony był na poprzednim terminie, określenie to było jednak wyłącznie pomyłką. Z poprzedniego protokołu rozprawy wyraźnie wynika bowiem, że M. C. (1) nie był obecny na rozprawie w dniu 23 marca 2015 roku, nie mógł być tym samym na tej rozprawie powiadomiony o kolejnym jej terminie.

Nietrafny był także zarzut obrazy przepisów postępowania tj. art. 39 § 1 k.p.w. w zw. z art. 70 § 5 k.p.w. i art. 366 § 1 k.p.k. poprzez nieprzeprowadzenia dowodu z księgi wieczystej nieruchomości oraz dowodu z przesłuchania świadków współwłaścicieli nieruchomości na okoliczność ustalenia kręgu współwłaścicieli nieruchomości i osób odpowiedzialnych za zachowanie porządku i czystości na nieruchomości oraz dowodu z przesłuchania świadków współwłaścicieli nieruchomości oraz najemców lokali na okoliczność osób odpowiedzialnych za odśnieżanie przed lokalami gdzie prowadzona jest działalność gospodarza. Chybiony był także zarzut obrazy przepisów postępowania tj. art. 4 k.p.k., 410 k.p.k.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że na żadnym z terminów rozpraw na których obecny był obwiniony (a było to w dniach 3 grudnia 2014 roku i 4 lutego 2015 roku) nie złożył on wniosku o przeprowadzenie wskazywanych przez siebie w apelacji dowodów. Nie złożył również takiego wniosku w formie pisemnej. Rację ma skarżący, gdy wskazuje, że Sąd

I instancji podjął czynności zmierzające do ustalenia danych współwłaścicieli nieruchomości, przy czym uzyskując informację, iż niezbędne do tego jest ustalenie numeru księgi wieczystej nieruchomości, zaniechał dalszych czynności. Jednakże w świetle okoliczności niniejszej sprawy przeprowadzenie dowodu z odpisu księgi wieczystej na okoliczność ustalenia współwłaścicieli nieruchomości nie było istotne z punktu widzenia odpowiedzialności obwinionego. Tym samym nie było też konieczności przesłuchiwanie innych świadków na tę okoliczność.

Art. 5. ust 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości porządku w gminach stanowi, że właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez: uprzątnięcie błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z chodników położonych wzdłuż nieruchomości, przy czym za taki chodnik uznaje się wydzieloną część drogi publicznej służącą dla ruchu pieszego położoną bezpośrednio przy granicy nieruchomości; właściciel nieruchomości nie jest obowiązany do uprzątnięcia chodnika, na którym jest dopuszczony płatny postój lub parkowanie pojazdów samochodowych. Zgodnie zaś z art. 2 ust 1 pkt 4 teje ustawy poprzez pojęcie właścicieli nieruchomości - rozumie się także współwłaścicieli, użytkowników wieczystych oraz jednostki organizacyjne i osoby posiadające nieruchomości

w zarządzie lub użytkowaniu, a także inne podmioty władające nieruchomością. Z brzmienia powyższych przepisów wynika więc, że współwłaściciele ponoszą odpowiedzialność za nieusunięcie w/w elementów z chodników ułożonych wzdłuż nieruchomości.

Okoliczność, że W. C. oraz M. C. (1) są jednymi ze współwłaścicieli nieruchomości położonej przy ul. (...) w K., nie budzi wątpliwości, nikt również jej nie kwestionował. Sąd I instancji nie był natomiast obowiązany do ustalenia wszystkich współwłaścicieli nieruchomości, czego domagał się M. C. (1), dlatego przeprowadzenie dowodu z dokumentu w postaci odpisu z księgi wieczystej nie było niezbędne w sprawie, a nieprzeprowadzenie takiego dowodu nie było uchybieniem. Wskazać należy, iż jakkolwiek Sąd Okręgowy ujawnił załącznik do apelacji M. C. (1) (k. 89-90) w postaci odpisu z księgi wieczystej przedmiotowej nieruchomości, to jednak dopuszczenie tego dowodu potwierdziło jedynie fakt, że M. C. (2) jednym ze współwłaścicieli nieruchomości położonej w K. przy ul. (...). Okoliczność, że są także inni współwłaściciele pozostaje irrelevantna dla jego odpowiedzialności w sprawie. Przeciwnie bowiem został skierowany wniosek o ukaranie. Wniosek ten mógł być skierowany także do innych współwłaścicieli nieruchomości, a kwestia ta pozostawała w dyspozycji oskarżyciela publicznego.

Faktu, iż M. C. (2) osobą odpowiedzialną za utrzymanie w należyтым stanie chodnika wzdłuż nieruchomości, nie zmieniłoby nawet wykazanie- jak domaga się tego skarżący- że inni współwłaściciele nieruchomości zawarli umowy z najemcami lokali, zgodnie z którymi to umowami najemcy mieli być odpowiedzialni za odśnieżanie chodnika. Podkreślić przy tym należy, że obwiniony nie wskazuje aby to on sam miał takie umowy zawrzeć i tym samym aby miał się w jakiś sposób zwolnić z odpowiedzialności dbania o prawidłowy stan chodnika. Co więcej, nawet jeśli takie umowy zostały zawarte przez innych współwłaścicieli nieruchomości z najemcami to kwestie te mogą ewentualnie wpływać na wyłączenie ich odpowiedzialności za wykroczenie, która to jednak odpowiedzialność nie jest przedmiotem niniejszego postępowania.

Zwrócić należy także uwagę, że obwiniony M. C. (1), w toku postępowania, nie wskazywał żadnych innych podmiotów ani osób, które mogłyby być odpowiedzialne za utrzymanie porządku i czystości nieruchomości. Wyjaśnił on tylko, że z uwagi na grożącą odpowiedzialność karną dla osób najbliższych (k. 8) odmawia udzielenia odpowiedzi, kto jest odpowiedzialny za utrzymanie porządku i czystości na przedmiotowej nieruchomości. Pomijając już kwestię, że z prawa do odmowy odpowiedzi na pytanie można skorzystać jedynie w przypadku gdy taka odpowiedź mogłaby narazić na odpowiedzialność karną, a sprawa niniejsza jest sprawą o wykroczenie, to wskazać należy, że skoro obwiniony nie wykazał, że wyłączną osobą odpowiedzialną za utrzymanie czystości i porządku przedmiotowej nieruchomości jest inna osoba i aby on sam dopełnił wszystkich staranności w zapewnieniu prawidłowego stanu chodnika, to obwiniony jako współwłaściciel nieruchomości ponosi odpowiedzialność za nieodśnieżenie i odlodzenie chodnika.

Sąd I instancji, trafnie więc oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy skoncentrował się na analizie tylko tych okoliczności przedmiotowych sprawy, które dały podstawę do wszczęcia i prowadzenia niniejszego postępowania, natomiast nie rozważał kwestii związanych z podnoszonymi przez obwinionego M. C. (1) zarzutami względem pozostałych współwłaścicieli czy najemców kamienicy przy ul. (...) w K.. Trafne są też wskazania Sądu I instancji, w których konkluduje on, że M. C. (1) jako współwłaściciel przedmiotowej nieruchomości był obowiązany do usuwania śniegu i lodu. Taką odpowiedzialność i z tych samych względów, jako współwłaściciel nieruchomości, powinien był ponieść także W. C., przeciwko któremu również skierowano wniosek o ukaranie, jednakże mając na uwadze kierunek środka odwoławczego i jego zakres, zmiana wyroku Sądu I instancji co do tego obwinionego nie była możliwa.

Skarżący trafnie podnosi natomiast błąd Sądu I instancji w ustaleniach faktycznych co do prawa własności nieruchomości przy ul (...)

w K.. Jednakże, w świetle uwag poczynionych powyżej błąd ten, nie mógł mieć wpływu na treść zaskarżonego wyroku. Niepełne ustalenia co do pozostałych współwłaścicieli całej nieruchomości nie zmieniają faktu, że jednym z nich był obwiniony M. C. (1) i dlatego ponosi on odpowiedzialność za przedmiotowe wykroczenie.

Podsumowując, wyrok Sądu I instancji w zaskarżonej części, pomimo pewnych mankamentów w jego uzasadnieniu, był jednak rozstrzygnięciem trafnym, co skutkowało, na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.w. utrzymaniem zaskarżonego wyroku w mocy.

O wydatkach Skarbu Państwa orzeczono na podstawie art. 119 k.p.w. w związku z art. 636 § 1 k.p.k.

SSO Aleksandra Babilon- Domagała